

“De brede scholen verbreed”

Brede school beleid gemeente Borsele 2009 - 2012

Inhoudsopgave:

	Pagina
Inleiding	2
Samenvatting Evaluatie uitvoering brede school beleid 2001-2007	3
Uitkomsten Inforaad 11 september 2008-11-06	4
Hoe nu verder	5
Aanbevelingen	8
Financiële paragraaf	9

CONCEPT

INLEIDING.

Het brede school beleid in onze gemeente is ontwikkeld vanuit de wenselijkheid voor het in stand houden van de bestaande sociale infrastructuur t.b.v. het kind en voor het behoud c.q. het verbeteren van de kwaliteit hiervan.

In de raadsvergadering van 6 januari 2000 zijn de beleidsvoornemens dienaangaande geformuleerd:

“de gemeente Borsele gaat passende elementen vanuit de brede school gedachte toevoegen aan haar beleidsvelden, e.e.a. gericht op het verbeteren van de ontwikkelingskansen voor kinderen en jongeren in hun diverse leefmilieu's. Doelen:

1. Daar waar mogelijk en noodzakelijk zullen samenwerkingsverbanden worden bevorderd tussen de diverse instanties om naar een sluitende aanpak te streven.
2. Daar waar huisvesting onder één dak mogelijk (betaalbaar) is en een bijdrage levert aan de doelstelling, zullen middelen uit de verschillende disciplines bij elkaar gebracht worden om e.e.a. te realiseren.
3. Binnen de verschillende werkvelden van maatschappelijk werk en zorg zullen mogelijkheden worden gezocht voor een samenwerkingsvorm die past binnen de sluitende aanpak.
4. De activiteiten binnen het jeugd- en jongerenwerk die aansluiten op de basisschooljeugd zullen in beeld worden gebracht en gekeken wordt of e.a.a. sluitend te maken is op de schoolactiviteiten.
5. Gestreefd wordt naar samenwerking tussen de peuterspeelzaalactiviteiten, kinderopvang en buitenschoolse opvang om met het basisonderwijs een sluitende aanpak na te streven. Een gezamenlijk overleg is hierbij wenselijk.”

In 2001 is in alle dorpen van de gemeente een inventarisatie gehouden door het bureau Maat en Co, om inzicht te krijgen in de (on)mogelijkheden van de brede school. Dit heeft geresulteerd in het rapport “Naar Eigen Vermogen”. In dit rapport zijn per kern de geïnventariseerde gegevens weergegeven, voorzien van aanknopingspunten. Voorts is een aantal aanbevelingen gedaan. Geconcludeerd werd dat er in principe in elke kern aanknopingspunten zijn. Bij de aanbevelingen is rekening gehouden met factoren als diverse invalshoeken voor brede schoolontwikkeling en aanwezigheid van voorwaarden voor succes. Hierbij is prioriteit gelegd bij vijf verschillende projecten in vijf verschillende kernen, welke door de gemeenteraad zijn overgenomen:

- a. het opzetten van een zorgstructuur (in ieder geval in 's-Gravenpolder) in de vorm van schoolmaatschappelijk werk en een opvoedbureau;
- b. de inrichting van de speel- en bewegingsruimte bij de nieuwbouw van de basisschool en peuterspeelzaal in Hoedekenskerke;
- c. het opzetten van buitenschoolse opvang en tussen de middag opvang in Oudelande;
- d. binnenschools en buitenschools verbinden in Ovezande inclusief het opzetten van buitenschoolse opvang en eventueel tussen de middag opvang;
- e. bouwen om inhoud in 's-Heerenhoek op het moment dat er voor de school een uitbreidingsnoodzaak komt.

Daarnaast heeft de gemeenteraad nog als prioriteit aangemerkt:

- f. het opzetten van een overlegstructuur tussen de peuterspeelzalen (en indien van toepassing kinderopvang) en basisscholen;
- g. het doen van een onderzoek naar de toekomstige positie van de peuterspeelzalen.

SAMENVATTING EVALUATIE UITVOERING BREDE SCHOOL BELEID 2001 – 2007.

In augustus/september 2008 heeft een evaluatie plaatsgevonden over het gevoerde beleid in de periode 2001 – 2007. Onderstaand de conclusie van deze evaluatie (zie de bijlage voor het complete evaluatieverslag).

De brede school projecten zijn uitgevoerd. De prioriteit heeft tot op heden voornamelijk gelegen bij huisvesting en bij het samenbrengen van instellingen (school, peuterspeelzaal, kinderopvang, buitenschoolse opvang). Gezamenlijke huisvesting is/wordt in een achttal dorpen gerealiseerd. In alle dorpen is een aanzet gegeven voor een structureel overleg tussen aanwezige voorzieningen als basisonderwijs, peuterspeelzaal en kinderopvang, maar dit is niet overal actief gebleven.

Gezamenlijke huisvesting levert een positieve bijdrage aan de samenwerking tussen partijen. Het is echter geen garantie dat dit ook gebeurt.

Met het onder één dak brengen van twee of meer instellingen is er nog geen sprake van een brede school. Belangrijk kenmerk van een brede school is, dat het meer is dan alleen maar een school/gebouw; het is een punt in een wijk of een dorp waar activiteiten op het gebied van onderwijs, welzijn en andere sectoren samenkomen. Samenwerking en afstemming van activiteiten zijn hierbij van wezenlijk belang. Dit kan worden bereikt door zoveel mogelijk activiteiten bij elkaar te brengen en/of door goede samenwerkingsafspraken te maken. Op een aantal brede scholen hebben pilots gedraaid. Deze pilots zijn begeleid door het RPCZ. Zodra de pilots waren afgerond, is ook de begeleiding door het RPCZ gestopt. In de praktijk bleek het erg lastig voor de instellingen om zonder begeleiding de draad verder op te pakken. Voor het borgen en verder uitbouwen van de samenwerking is coördinatie nodig. Het ontbreekt de brede school participanten aan middelen om dit op te pakken. Hetzelfde geldt voor het organiseren van buitenschoolse activiteiten. Vrijwilligers zijn niet of nauwelijks te krijgen en er is geen budget beschikbaar. Een structurele ondersteuning in de vorm van een coördinator brede school wordt zeer wenselijk geacht.

Zaken die in de afgelopen periode niet of niet goed van de grond zijn gekomen zijn:

- op ieder dorp een structureel overleg tussen basisonderwijs, peuterspeelzaal, kinderopvang in stand houden met dienovereenkomstige afspraken;
- binnen de clusters samenwerken aan gezamenlijk thema's;
- realiseren en in stand houden van een buitenschools activiteitenaanbod.

Als redenen worden genoemd:

- gebrek aan menskracht om e.e.a. te coördineren, te organiseren en te begeleiden (zowel professionals als vrijwilligers);
- gebrek aan financiële middelen.

UITKOMSTEN INFORAAD 11 SEPTEMBER 2008.

De evaluatie is besproken in de bijeenkomst van de gemeenteraad (inforaad) van 11 september 2008. De gemeenteraad concludeerde:

Gebouw:

Het gebouw is een belangrijke factor. Hierin is veel geïnvesteerd. Het onderbrengen van verschillende organisaties in een gebouw helpt om samenwerking van de grond te krijgen. Het is een hulpmiddel om de brede school vorm te geven.

Het dorp:

De brede school is er voor het hele dorp. Er zouden activiteiten moeten worden georganiseerd voor verschillende doelgroepen. Dit vraagt echter wel om een "beheerder" van het gebouw. Getracht moet worden meer doelgroepen in het gebouw onder te brengen, zonder de concurrentie met de dorpshuizen aan te gaan. Kijk ook wat de school in het dorpshuis kan doen. Van belang is dat er een vertegenwoordiging uit het dorp participeert in het brede school overleg.

Coördinatie:

Op verschillende onderdelen wordt de behoefte aan coördinatie gevoeld. Ten eerste voor verdieping en ontwikkeling van activiteiten. De vraag is hoe je dat kan doen en wie dat zou moeten doen. Het blijkt in de praktijk moeilijk om initiatieven die zijn ontstaan vast te houden als dit alleen door vrijwilligers moet gebeuren. Een tweede onderdeel is de organisatie van activiteiten en de uitvoering daarvan. Wie is het aanspreekpunt voor participerende doelgroepen? Wie zorgt ervoor dat er vrijwilligers zijn om de activiteiten te begeleiden? Wie houdt het overzicht op de diverse activiteiten die worden georganiseerd en legt contacten met instanties die activiteiten uitvoeren? Een mogelijkheid is wellicht om voor de uitvoering van de activiteiten combinatiefuncties in het leven te roepen en slim om te gaan met de know-how die al in de brede scholen aanwezig is. Gepleit wordt voor een soort conciërgefunctie als de gebouwen ook buiten de schooltijden gebruikt worden, zodat de leerkrachten/leidsters hiervoor niet langer moeten blijven.

HOE NU VERDER.

Aantal brede scholen:

In de overleggen die zijn gevoerd met de schoolbesturen in het kader van de LEA, is gesteld dat er in ieder dorp sprake zou moeten zijn van een brede school. Dit hoeft niet persé te resulteren in huisvesting onder één dak en dat zal ook zeker niet in alle gevallen mogelijk zijn. Maar er kan wel sprake zijn van een samenwerking tussen basisscholen en andere instellingen die een bijdrage kunnen leveren aan het verbeteren van de ontwikkelingskansen van kinderen. Dit kan in ieder dorp worden gerealiseerd.

Gebouwen/dorp:

Geconcludeerd is dat het gebouw een hulpmiddel is om te komen tot een brede school. In de afgelopen periode is steeds aangesloten bij ontwikkelingen in het kader van onderwijshuisvesting. Dit zou de komende periode gecontinueerd kunnen worden, maar beter is het om gemeentebreed te komen tot een integraal huisvestingsplan, waarin naast de (brede) schoolgebouwen tevens dorpshuizen en sportaccommodaties worden meegenomen. Per dorp zal dan in beeld worden gebracht:

- welke voorzieningen zijn er
- welke voorzieningen zijn gewenst (gelet op demografische ontwikkelingen in het dorp)
- welke accommodaties horen hier bij
- welke accommodaties zijn aanwezig en wat is de onderhoudsstaat hiervan
- behoefte-/bestandsvergelijking
- wat zou moeten worden gerealiseerd.

Hierbij zal bekeken worden of bestaande gebouwen kunnen worden benut (mede gelet op de onderhoudsstaat en mate van gebruik), welke combinaties gemaakt kunnen worden om tot een zo efficiënt mogelijk gebouwgebruik te komen en welke nieuwbouw noodzakelijk/gewenst is. E.e.a. leidt uiteindelijk tot een meerjaren(investerings)planning.

Structureel overleg/coördinatie:

Een voorwaarde voor iedere brede school is structureel overleg tussen de betrokken instellingen. In de afgelopen periode is hiervoor een eerste aanzet gegeven, maar dit is niet overall overleind gebleven. Van belang is nu dat dit in ieder dorp wordt opgezet of wordt geïntensiveerd en dat dit wordt geborgd.

In het kader van het onderwijsachterstandenbeleid c.q. de voor- en voerschoolse educatie is nu inmiddels in ieder dorp een zogenaamd kerngroepoverleg opgestart. Dit is een structureel overleg (gecoördineerd door het RPCZ) waarin o.a. gegevens worden uitgewisseld over kinderen. Dit kerngroepoverleg zou uitgebreid kunnen worden met het brede school overleg, waardoor ook het brede school overleg structureel zal worden en er dus ook borging plaatsvindt. Dit voorkomt dat er nog een extra overleg moet worden ingesteld, terwijl de combinatie onderwijsachterstandenbestrijding/brede school geen onlogische is. Tijdens het overleg komen in ieder geval de volgende onderwerpen aan de orde:

- uitvoering onderwijsachterstandenbeleid en afstemming van activiteiten/programma's dienaangaande;
- afstemming observatie/registratie en uitwisseling van gegevens van kinderen;
- doorgaande lijn (m.n. van gebruikte methoden en overdracht gegevens);
- uitwerken/onderhouden gezamenlijke missie en visie brede school;
- uitwerken/onderhouden samenwerkingsovereenkomst brede school;
- uitwerking gezamenlijke thema's;
- organisatie van gezamenlijke activiteiten (binnen- en/of buitenschools)/opstellen activiteitenplan;
- jaarlijkse evaluatie.

Bij samenwerken hoort een organisatie. Overleggen, afspraken maken en uitvoeren kost tijd en vraagt om een “regelaar”. Hoe verder de samenwerking gaat en hoe meer participanten er bij betrokken zijn, hoe meer coördinatie er nodig is. Dat gaat niet allemaal vanzelf. Iemand moet dat oppakken. Een brede school kan niet draaien op de inzet en goodwill van één of meerdere individuen. Uit de gesprekken die Maat en Co indertijd heeft gevoerd, is al gebleken dat tijd, geld en ondersteuning bij het maken en uitvoeren van plannen nodig zijn. Maat en Co adviseerde toen om brede school participanten te faciliteren, zowel bij de start als bij vervolgstappen in het proces. Tot op heden is dat niet gebeurd; alleen tijdelijk bij de pilotprojecten. In de praktijk is gebleken dat het voor de brede school participanten niet mogelijk is om e.e.a op te pakken.

Voor het waarborgen van de continuïteit van de overleggen is een coördinator nodig, die de overleggen bij elkaar roept, voorziet en verslag legt e.d. Dit dient een persoon te zijn die op de hoogte is van de plaatselijke situatie, die een verbindende factor kan zijn tussen de partijen en die onafhankelijk is van een bepaalde school of instelling. De coördinatie van de kerngroepoverleggen gebeurt nu door het RPCZ. Dit zou kunnen worden gecontinueerd en worden uitgebreid met het brede school overleg. Hiermee wordt voldaan aan de criteria. Leidsters van de peuterspeelzalen en de kinderdagverblijven krijgen nu betaald voor het aantal uren dat ze een groep draaien. Daarnaast hebben ze een zeer beperkt aantal uren voor overlegmoment (m.n. met ouders en met de eigen organisatie). Uren voor overleg in brede school verband zijn feitelijk niet beschikbaar. Daarom is het noodzakelijk om de uren die besteed moeten worden aan het overleg te faciliteren. De basisscholen ontvangen in hun lumpsum financiering een bijdrage voor onderwijsachterstandenbestrijding. De scholen worden dan ook geacht de uren voor het kerngroepoverleg (OAB) te bekostigen uit hun lumpsum. De uren die gemoeid zijn met het brede school overleg zouden evenals bij de peuterspeelzalen en de kinderopvang gefaciliteerd moeten worden.

Tussen Allévo (Jeugdgezondheidszorg, JGZ), de Stichting Kinderopvang De Bevelanden (SKB), de Stichting Peuterspeelzalen Borsele (SPB) en de schoolbesturen is een overeenkomst afgesloten over de inzet van de wijkverpleegkundige van het consultatiebureau. Overleg hoort hier bij. Hier zijn dus geen extra kosten aan verbonden.

Visie:

Bij geen enkele brede school is expliciet gekozen voor een bepaald aanbod. Dit aanbod kan zich richten op: educatie, opvang, zorg, begeleiding en culturele, sportieve en sociale activiteiten. Alleen bij de brede school 's-Gravenpolder is indertijd een gezamenlijke visie opgesteld.

Van belang is dat brede scholen zich uitspreken over de functie die ze willen vervullen in een dorp. Dit zal per dorp verschillend zijn. Deze visie vormt de basis voor de keuze van de partners die in een brede school gaan participeren en het aanbod dat via de brede school wordt gedaan, maar ook welke huisvesting daarbij hoort. Binnen de clusters moeten dan vervolgens afspraken worden gemaakt over de uitvoering van het gekozen aanbod.

Voor de uitvoerende samenwerkingspartners is visie-ontwikkeling erg belangrijk, eigenlijk al aan de start van het proces maar zeker ook gedurende de invulling van de vervolgstappen. De coördinator (als hiervoor onder structureel overleg/coördinatie bedoeld) kan hierin een rol vervullen, doordat deze ongebonden is en een helicopterview heeft over het geheel.

Buitenschoolse activiteiten:

Het aanbieden van buitenschoolse activiteiten (eventueel aansluitend op de binnenschoolse activiteiten) kan een bijdrage leveren aan het realiseren van de doelstellingen van de brede school, namelijk het verbeteren van de ontwikkelingskansen van kinderen. Dit geldt zeker voor dorpen waar relatief weinig voorzieningen aanwezig zijn c.q. waar relatief weinig verenigingen actief zijn. Doordat kinderen met een breder aanbod te maken krijgen, hebben zij meer kansen om sociale competenties te ontwikkelen. In de praktijk is gebleken dat het aanbieden van buitenschoolse activiteiten niet overgelaten kan worden aan de scholen of de voorschoolse voorzieningen. Ook het ontbreken van vrijwilligers en een activiteitenbudget is een factor die meespeelt.

In veel gemeenten worden buitenschoolse activiteiten in brede scholen georganiseerd en gecoördineerd door een welzijnsorganisatie, welke gesubsidieerd wordt door de gemeente. Een dergelijke welzijnsorganisatie is in de gemeente Borsele niet aanwezig. Het wordt wenselijk geacht dat er vanuit de gemeente een activiteitenaanbod wordt aangestuurd. Dit zou kunnen worden gerealiseerd door het aanstellen van een gemeentelijke coördinator. De taak van de coördinator is het opzetten, coördineren en begeleiden van activiteiten en het opzetten en instandhouden van netwerken hiervoor. Onderzocht zou kunnen worden of er in dit verband combinatiefuncties mogelijk zijn.

Uiteraard is voor de organisatie van activiteiten ook een budget nodig. Daarnaast kan samenwerking gezocht worden met de Stichting Kinderopvang De Bevelanden, die in bso's ook activiteiten organiseert.

7 tot 7:

De gemeente Borsele heeft het "Ambitiestatement 7 tot 7 samenleving" ondertekend. Dit betekent dat Borsele zich verplicht heeft om zich in te spannen om door concrete projecten een bijdrage te leveren aan een '7 tot 7 samenleving' zodat het combineren van werk- en privétaken gefaciliteerd en vergemakkelijkt wordt. De brede scholen kunnen hierin een rol vervullen bijvoorbeeld door het aanbieden van dagarrangementen en door afstemming van openingstijden van voorzieningen. De mogelijkheden hiervoor worden onderzocht.

AANBEVELINGEN.

Aanbeveling 1: aantal brede scholen:

In ieder dorp wordt een brede school gerealiseerd. Getracht wordt om de instellingen zoveel mogelijk onder één dak te plaatsen. In de dorpen waar dat niet mogelijk is zal de samenwerking op een andere wijze gestalte krijgen, onder andere door het maken en vastleggen van afspraken.

Aanbeveling 2: gebouwen/dorp:

Er wordt een integraal huisvestingsplan opgesteld voor de periode 2010 – 2025. Hier worden naast brede school gebouwen, ook de dorphuizen en sportaccommodaties in meegenomen. Dit integraal huisvestingsplan brengt in beeld welke maatregelen er in de Borselse dorpen moeten worden genomen ten aanzien van de onderwijs- en welzijnsaccommodaties, wanneer en wat de kosten hiervan zijn.

Aanbeveling 3: structureel overleg:

In ieder dorp wordt een structureel overleg opgestart tussen het basisonderwijs, de peuterspeelzaal, het consultatiebureau, indien aanwezig de (buitenschoolse) kinderopvang en eventuele andere betrokken partijen. In dorpen waar dit al is ingevoerd wordt dit verbeterd. Dit overleg wordt geborgd.

Het kerngroepoverleg in het kader van VVE wordt hiervoor benut en uitgebreid.

De bekostiging van de personele inzet vanuit de peuterspeelzalen en de kinderopvang wordt gecontinueerd voor wat betreft het kerngroepoverleg (3 x per jaar, uit het onderwijsachterstandenbeleid) en wordt uitgebreid tot maximaal 6 x (2,5 uur) per jaar per cluster.

Van de scholen wordt verwacht dat zij de personele inzet in de kerngroepoverleggen (3x per jaar) bekostigen uit hun eigen onderwijsachterstandsmiddelen. De extra overleggen in brede school verband worden gefaciliteerd tot maximaal 3 x (2,5 uur) per jaar per school. Voor de vergoeding per uur wordt uitgegaan van een bedrag van € 25.

Aanbeveling 4: coördinatie structureel overleg (RPCZ):

Het structurele overleg in ieder dorp wordt gecoördineerd door het RPCZ. Deze coördinatie bestaat uit het bij elkaar roepen van het overleg (agenda), het voorzitten van het overleg, de verslaglegging van het overleg, jaarlijkse evaluatie. De kosten van deze coördinatie worden door de gemeente betaald, tot maximaal 6 overleggen (van 2,5 uur) per dorp. (Voor een deel wordt deze coördinatie al bekostigd door de gemeente vanuit het onderwijsachterstandenbeleid).

Aanbeveling 5: visie:

Voor ieder dorp wordt een gezamenlijke visie opgesteld door de aanwezige school/scholen, peuterspeelzaal, kinderopvang en/of buitenschoolse opvang. In dorpen met meerdere scholen wordt gestreefd naar één gezamenlijke visie. De clusters worden hierin begeleid door het RPCZ. De kosten van deze begeleiding worden betaald door de gemeente.

Aanbeveling 6: buitenschoolse activiteiten:

Er wordt een gemeentelijke coördinator brede school aangesteld. Deze wordt belast met het met opzetten, coördineren en begeleiden van activiteiten en met het opzetten en instandhouden van netwerken hiervoor. De mogelijkheden voor combinatiefuncties worden onderzocht.

Voor de organisatie van activiteiten wordt een activiteitenbudget beschikbaar gesteld. Bij de uitvoering zal samenwerking gezocht worden met de buitenschoolse opvang.

Aanbeveling 7: 7 tot 7:

Onderzocht wordt welke rol brede scholen kunnen vervullen in de “7 tot 7 samenleving”.

FINANCIËLE PARAGRAAF.

De financiële consequenties van een aantal aanbevelingen is op dit moment niet in beeld te brengen. Dit betreft aanbeveling 2, aanbeveling 6 voor wat betreft de combinatiefuncties en de combinatie met buitenschoolse opvang en aanbeveling 7. Wellicht zijn hiervoor ook nog subsidies te verkrijgen. Dit zal in het onderzoek worden meegenomen.

Voor de overige aanbevelingen is het volgende budget nodig:

Omschrijving	Stucturele kosten	Eénmalige kosten
Facilitering uren peuterspeelzalen en kinderopvang in overleggen, uitgaande van 6 overleggen per cluster per jaar: 6 x 2 leidster x 2,5 uur x 15 à € 25,00	11.250,00	
Coördinatie/evaluatie overleggen door RPCZ 6 overleggen x 2,5 uur per cluster (15) per jaar	20.000,00	
Facilitering uren basisscholen in overleggen, Uitgaande van 3 overleggen per jaar per school 21 x 1 leerkracht x 3 x 2,5 uur à € 25,00	4.000,00	
Begeleiding bij en opstellen van visie-ontwikkeling door RPCZ in alle dorpen		20.000,00
Activiteitenbudget	25.000,00	25.000,00
Gemeentelijke coördinator (0,5 fte schaal 8)	35.000,00	
Overige kosten (b.v. vergaderkosten)	5.000,00	
Totaal	100.250,00	45.000,00

Op dit moment is er per jaar een structureel budget van € 16.000 beschikbaar voor uitvoering van het brede schoolbeleid (exclusief huisvesting). Hiervan wordt al € 5.000 ingezet voor de uitvoering van het BOS-project. Daadwerkelijk is dus €11.000 beschikbaar.

Een deel van de genoemde kosten wordt al bekostigd uit het onderwijsachterstandenbudget, namelijk de facilitering en de coördinatie van de kerngroepoverleggen, totaal ca. €15.000,00.

Dit betekent dat er structureel nog een bedrag van €74.000 benodigd is en een éénmalig bedrag van € 45.000.